

5.6.[07.00.00] ИЛМҲОИ ТАЪРИХ
5.6.[07.00.00] ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ
5.6.[07.00.00] HISTORICAL SCIENCES

5.6.1. [07.00.02]ТАЪРИХИ БАТАН
5.6.1. [07.00.02]ОТЕЧЕСТВЕННАЯ ИСТОРИЯ
5.6.1. [07.00.02]HOME HISTORY

ТДУ 930.85

ИШТИРОКИ САНЪАТКОРОНИ ҶАВОНИ ТОҶИКИСТОН ДАР ОЗМУНҲОИ БАЙНАЛМИЛАЛӢ	<i>Набизода Ваҳҳоб Машираб, д.и.т, профессор; Мамадқулова Фарзона Фурқатовна докторанти PhD МДТ «ДДХ ба номи акад.Б.Гафуров» (Тоҷикистон, Хучанд)</i>
УЧАСТИЕ АРТИСТИЧЕСКОЙ МОЛОДЕЖИ ТАДЖИКИСТАНА В МЕЖДУНАРОДНЫХ КОНКУРСАХ	<i>Набизода Ваҳҳоб Машираб, д.и.н, профессор; Мамадқулова Фарзона Фурқатовна, докторант PhD ГОУ «ХГУ им. акад. Б.Гафурова (Таджикистан, Худжанд)</i>
YOUNG TAJIK ARTISTS` PARTICIPATION IN INTERNATIONAL COMPETITIONS	<i>Nabizoda Wahhob Mashrab, Doctor of History, Professor; Mamadkulova Farzona Furkatovna, PhD doctoral student of the State Educational Institution "KhSU named after. acad. B. Gafurova (Tajikistan, Khujand)</i>

Калидвожаҳо: сафарҳои эҷодӣ, озмунҳои байналмилалӣ, Азия дауси, Ситораи саҳарӣ, Умеди Аврупо, панҷ ситораи интервидения, фестивали «Донак», кинофестивал

Дар мақола иштироки санъаткорони ҷавони тоҷик дар озмунҳои байналмилалӣ дар солҳои соҳибистиқлолии Тоҷикистон мавриди баррасӣ қарор гирифтааст. Муаллифон бар асоси маводи муътамад иштироки санъаткорони ҷавони тоҷикро дар озмунҳо ва фестивалҳои байналмилалӣ «Азия дауси», «Ситораи саҳарӣ», «Умеди Аврупо», «Панҷ ситораи интервидение», «Донак» ва дигарҳо мавриди таҳлил қарор додаанд. Таваҷҷуҳи хоса ба муваффақиятҳои санъаткорони ҷавон Шӯҳрат Ашӯров, Кимӣ Ҷураева, Азалия Галиахметова, Парвина Шукруллоева, Миҷгона Ҳақимова, Мухрнигори Рустам, Шохрух Юнусов, Таҳмина Ниёзова ва дигарон нигаронида шудааст. Тазаққур меравад, ки мавқеи муҳимро дар мустақкам кардани робитаҳои дӯстона кинематографистони ҷавони тоҷик ишғол менамоянд.

Ключевые слова: творческие поездки, международные конкурсы, «Азия даусы», «Утренняя звезда», «Надежда Европы», «Пять звезд Интервидения», фестиваль «Донак», кинофестиваль.

В статье рассматривается участие артистической молодежи Таджикистана в международных конкурсах в годы суверенитета. Авторы на основе фактических материалов проанализировали участие артистической молодежи Таджикистана в международных конкурсах и фестивалях – «Азия даусы», «Утренняя звезда», «Надежда Европы», «Пять звезд Интервидения», «Донак» и др. Особое внимание уделяется освещению успехов артистической молодежи, таких как: Шухрат Ашуров, Кимийо Джураева, Азалия Галиахметова, Парвина Шукруллоева, Миҷгона Ҳақимова, Мехрнигор Рустамова, Шохрух Юнусов, Таҳмина Ниёзова и др. Отмечается, что особое место в укреплении дружественных связей занимают молодые таджикские кинематографисты.

Keywords: creative trips, international competitions, Asia Dausi, Morning Star, Hope of Europe, Five Stars Intervision, Donak Festival, film festival.

The article dwells on young Tajik artists' participation in the international competitions referring to the years of sovereignty. Proceeding from the assumption of the factual materials the authors of the article conducted an analysis beset with young Tajik artists' participation in the following international competitions and festivals, such as «Asia Dausi», «Morning Star», «Hope of Europe», «Five Stars InterVision», «Donak», etc. Particular attention is paid to the fulfilment of a number of young artists' successes, including Shuhrat Ashurov, Kimiyo Juraeva, Azali Galiakhmetova, Parvina Shukrulloeva,

Mizhgona Hakimova, Mehrnigor Rustamova, Shokhrukh Yunusov, Tahmina Niyozova and others. It is noted that young Tajik filmmakers occupy a special place in strengthening friendly ties.

Тоҷикистони соҳибистиклол ба рушду камолоти маҳорати касбии соҳибистеъдодҳои ҷавон шароити мусоид фароҳам овард.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ, Пешвои миллат, Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон хангоми вохӯрӣ бо ҷавонони лаёқатманд гуфта буданд: «Дар симои ҳар яки шумо ман имрӯз олимону адибон, хунармандону санъаткорон, сиёсатмадорону ҷомеашиносон, тоҷирону соҳибкорон, вазирону роҳбарони ояндаи давлатро мебинам.

...Агар ҷавонон ояндаи миллат бошанд, ҷавонони боистеъдоду лаёқатмандро метавон моёи ифтихор ва сарбаландии он номид. Маҳз ҷавонони соҳибмаърифату боистеъдод кудрат доранд, ки бори гарони илму фарҳанги миллати ҳешро бар дӯш кашида, ҳамчун ҳалқаи зарурӣ дар занҷири маърифати аз насл ба насл омада хизмат намоянд.

Истеъдод ба назари ман, мисли чашмаест, ки агар пеши роҳи онро накушоем, чашма дер ё зуд хушк мегардад. Айнан ҳамин тавр ҳар як истеъдодро монанди чашмае, ки мардуми ташналабро шодоб мегардонад бояд тарбия, нигоҳубин ва эҳтиёт кард ва барои инкишофи минбаъдаи вай шароити муносиб фароҳам овард» [14,с.359-360].

Сафарҳои эҷодии коллективҳои театрии Тоҷикистон ба мамлакатҳои хориҷи дур ва наздик иштироки онҳо дар озмунҳои байналмилалӣ ба таҳкими дӯстии халқҳо, сайқал ёфтани маҳорати касбии санъаткорони ҷавон мусоидат намуданд. Тамошобинони хориҷӣ ба хунари истеъдодҳои ҷавон баҳои арзанда додаанд. «Комебиҳои театрҳои мо, қайд менамояд Сарвари мамлакат Эмомалӣ Раҳмон – дар озмунҳои Осиёи Марказӣ, Ҷумҳурии Ислонд Эрон, Олмон ва дигар мамлакатҳо гувоҳи он аст, ки театри тоҷик дар роҳи эҳё ва рушду камол мебошад» [15,с.536].

Намоиши театри давлатии таҷрибавии тамошобини ҷавон «Аҳорун» – «Юсуфи Гумгашта боз ояд ба Канъон» дар фестивали минтақавии театрҳои Осиёи Марказӣ ва Қазоқистон «Наврӯз» соҳиби Гран При гардид [10].

Дар соли 2000 намоишномаи Театри мусиқавӣ-мазҳакавии шаҳри Хучанд ба номи Камоли Хучандӣ «Шабпарак хоб дид» (асари Т. Зулфиқоров) дар таҳияи режиссёри ҷавону бомаҳорат Барзу Абдураззоқов дар озмуни байналмилалӣ Осиёи Марказӣ дар Бишкек – «Гран При» гирифт [20].

Дар таърихи 13-20 апрели соли 2001 дар шаҳри Санкт-Петербург, Маркази Байналмилалӣ Балтика фестивали сеюми театрҳои русии Иттиҳоди Давлатҳои Мустақилро ба номи «Вохӯрӣ дар Русия» ташкил кард. Дар он маяковскичиён бо намоиши «Ғуруб» (асари И. Бабел, таҳияи Султон Усмонов) ширкат намуданд. Хунаrpешаҳои ҷавон Д.Мурзинов, М. Ярмолик, Ш. Раҳматуллоев, Ф.Сабзалиев, Р. Бутаев аз имтиҳони ҷиддӣ ҳамкасбон бомуваффақият гузаштанд.

Дастпарвари Донишкадаи давлатии санъати Тоҷикистон ба номи М.Турсунзода ва Академияи мусиқӣ ба номи Гнесиних бастакори тоҷик Шӯҳратҷон Ашӯров айни замон омӯзгори коллеҷи ба номи Алфред Шниткии шаҳри Маскав буд. Вай ягона композитори тоҷик узви Иттиҳоди композиторони Федератсияи Русия аст.

Ҷолиби зикр аст, ки 21 ноябри соли 2001 дар Брюсел озмуни байналхалқӣ доир мегардад, ки дар он асари Шӯҳрат Ашӯров таҳти унвони «Консерт: Фалак» барои виолончел бо ҳамроҳии оркестри симфонӣ садо медиҳад. Асбобро хунарманди ҷунонӣ Флора Аностас менавозад [19].

Истеъдодҳои ҷавон таҷрибаи пештараи фестивалҳои суруду мусиқиро идома дода, онҳоро пурмазмунтару ғанитар мегузaronанд. Дар охири солҳои 80-ум озмуни байналмилалӣ – Фестивали сурудҳои эстрадӣ «Азия дауси» («Садои Осиё») арзи ҳастӣ намуда буд. Имрӯз ҳам ин озмун ба ҳукми анъана даромадааст. Дар солҳои гуногун санъаткорони боистеъдоди тоҷик Кароматулло Қурбонов, Далер Назаров, Кимӣё Ҷӯраева, Наргис Бандишоева ва дигарон дар ин фестивал ширкат намуда, дар тарғиби мусиқию суруди миллӣ саҳми арзанда гузоштаанд.

Дар озмуни соли 1999 баргузор шудаи Фестивали сурудҳои эстрадӣ «Азия дауси» намояндагони 20 мамлақати дунё ШМА, Индонезия, Италия, Югославия, Хитой, Ирландия маҳорати сарояндагии худро намоиш доданд.

Ҳайати босалоҳияти ҳақамон, ташкилотчиёни озмун ва тамошобинони сершумор аз маҳорати касбӣ, сахназбӣ ва баромади дурахшони сарояндаи тоҷикистонӣ Дилором Қурбонова ва ансамбли ӯ мафтун гардиданд. Бо қарори ҳақамон сарояндаи ҷавон Дилором Қурбонова сазовори ҷоизаи таваҷҷуҳи тамошобинон, ҷоизаи махсуси кумитаи тадорукоти «Азия дауси», мэри шаҳри Алмаато, ширкати телевизиону радиои «МС» гардид [11].

Студияи Анвар Халитов бошад студияи бехтарини Фестивали байналмилалии «Азия дауси» эълон гардида, сазовори Диплом шуд.

Дар ибтидои асри нав дар шаҳри Остонаи Ҷумҳурии Қазоқистон сеюмин фестивал-озмуни байналмилалии дӯстии чавонон «Шабьт» баргузор гардид.

Миёни қариб 100 нафар скрипканавозон аз Хитой, Русия, Арманистон, Қирғизистон, Ўзбекистон, Қазоқистон ва кишварҳои дигар, ки дар озмуни байналхалқӣ иштирок доштанд Азалия Галиахметова донишҷӯи соли аввали Донишгоҳи давлатии санъати Тоҷикистон ба номи М. Турсунзода ҷоизаи Иттиҳоди композиторони Қазоқистонро ба даст овардааст [21].

Дар ин марҳала иштироки донишҷӯён ва омӯзгорони Консерваторияи миллии Тоҷикистон дар озмуни байналхалқӣ ғайбатгар гардиданд. Онҳо тибқи лоиҳаҳои гуногун бо концертҳои эҷодӣ дар Фаронса, ИМА, Афғонистон, Швейтсария, Эрон, Кореяи Ҷанубӣ, Хитой, Қатар ва дигар мамлакатҳо баромад карданд.

Ҳасанова Марҷона дар Львов (Украина) дар кори Академияи IV байналхалқии мусиқии чавонон таҳти роҳбарии Ҳунарпешаи халқии СССР Юрий Башмет ширкат варзид. Донишҷӯ Фарзона Саврдаршоева дар мастер-класси байналхалқии профессорони ҷаҳон иштирон намуд. Ҳардуяшон соҳиби шаҳодатномаи Академияи байналмилалии мусиқии Башмет гардиданд [1].

Муваффақиятҳои муассисаҳои дигари таълимии Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон низ назаррасанд. Масалан, хонандагони Коллеҷи санъати ба номи Аҳмад Бобокулов дар солҳои 1999-2003 дар озмуни зиёди байналмилалӣ иштирок намуданд. Хонандагон П. Старокожева, Д. Низомов, Н. Иванова, Д. Ҳошимов, Д. Сидорова, Ю. Кислова, Д. Синдарева дар озмуни байналмилалии пианинонавозони чавони шаҳри Владивосток, скрипканавозони ба номи Ямпольски, озмуни рақсҳои миллии шаҳри Сочи, оид ба духул (труба) –и шаҳри Маскав, иҷроқунандаи чавони ба номи Чайковский (Япония) сазовори муқофотҳо дараҷаҳои гуногун гардиданд.

Дастпарварони мактаби миёнаи махсуси мусиқии ҷумҳурӣ ба номи Зиёдулло Шаҳидии шаҳри Душанбе дар солҳои охир ба як қатор комёбиҳо ноил гардиданд. Дар моҳи апрели соли 2001 ансамбли скрипканавозон таҳти роҳбарии Рауф Сангинов дар озмуни байналхалқии Ашқобод бошукӯҳ баромад намуда, ҷоизаи иҷроқунандаи бехтаринро соҳиб шуданд.

Мардон Шарифов лауреати озмуни III байналхалқӣ гардида, дар фестивалҳои байналхалқӣ дар ИМА, Франция ширкат варзид ва дар шаҳри Бостони ИМА таҳсилро идома медиҳад.

Эстафетаи бародарони калонии худро соҳибистеъдодҳои наврас бомуваффақият идома медиҳанд. Тараннуми дӯстӣ, васфи кишвари маҳбуб-асоси репертуарҳои онҳо мебошад. Сарояндаи умедбахш Парвина Шукруллоева дар озмуни байналмилалии телевизионии «Утренняя звезда» («Ситораи сахарӣ») сазовори унвони «Шаҳзодаи Шарк» гардида буд. сипас дар вақти саёҳат дар теплоходи «Русь» сарояндаи чавон бо як қатор ҳунарпешаҳои машҳури эстрада Анна Вески, Николай Расторгуев, Лайма Вакуле шиносӣ пайдо кард [6, с.98].

Моҳи апрели соли 2001 Парвина Шукруллоева бо ҳамроҳии Ҳунарманди мардумии Тоҷикистон Қурбоналӣ Раҳмонов, Ҳунарпешаи шоистаи Тоҷикистон Акбар Мирраҷабов, Арбоби ҳунари Тоҷикистон Набӣ Ҷалолов дар Фестивали XIX байналмилалии «Баҳори Апрель» иштирок намуд. Фестивал дар пойтахти Ҷумҳурии Халқии демократии Корея –шаҳри Пхенян баргузор шуда буд. Парвина маҳорати баланди сарояндагӣ нишон дода, сазовори Ҷоми нуқра гардид.

Раққосаҳои чавони Тоҷикистон низ сазовори обрӯи баланд гардиданд. Ҷунончи дар соли 2000 Наташа Ивановаи душанбегӣ соҳиби чор ҷоизаи Фестивал-озмуни III байналхалқии «Умеди Аврупо-2000» (Сочи), аз ҷумла ҷоизаи асосӣ - «Ояндаи Аврупо» гардид. Э. Сатторова дипломанти Фестивали IV байналхалқии рақсии чавонон -Tanzoolymp шуд [4].

Раққосаи навраси лаёқатманд ва боистеъдод, толибилми литсейи санъати ба номи Аҳмад Бобокулов (шӯъбаи хореографияи классикӣ) Миҷгона Ҳакимова рақсҳои ҷазоби худро дар Даҳаи адабиёт ва санъати Тоҷикистон дар Ўзбекистон (соли 1998), дар рӯзи Истиклолияти Туркманистон дар Ашқобод (соли 1998), дар телекомпанияи «ТВ-6»-и Москва, дар Симпозиум бахшида ба 1100-солагии Давлати Сомониён дар Санкт-Петербург (апрели соли 1999) ва моҳи майи соли 1999 дар фестивали байналмилалӣ дар Туркия бо маҳорат иҷро карда, муқофотҳои асосиро соҳиб шуд.

Моҳи январӣ соли 2001 дар шаҳри Сочи аз тамоми гӯшаю канори Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва инчунин Амрико, Фаронса ва дигар мамлакатҳо 1500 нафар лаёқатмандону истеъдодҳои ҷавон ҷамъ омада буданд, ки дар фестивал-озмуни IV байналмилалӣ эҷодӣ ба ҷағону наврасон «Умедӣ Аврупо» маҳорати санъаткорӣ худро санҷанд. Дар байни онҳо ситорачаи тобони сахнаи тоҷик Мичғона Ҳақимова ҳам буд.

«Умедӣ Аврупо» озмуни калонтарин дар китъа аст, ки асосгузори он «Шоҳи рақсҳо» Махмуд Эсамбоев мебошад.

Озмун дар гурӯҳҳо ва бахшҳои гуногун (вокал, хореография, театри мӯдҳо) гузашт. Дар навбати худ ҳар як бахш боз ба гурӯҳҳо ҷудо мешуд, ки дар он лауреати худро муайян мекард. Масалан, дар хореографияи халқӣ, классикӣ ва услуби ҷадид (модерн). Дар ин бахш аз ҳама душвораш рақси яққай хореографӣ буд, ки дар он намоёндогони ҳамаи услубҳо ва самтҳои санъати рақсӣ баромад карданд. Маҳз дар ҳама бахш намоёндаи ҷумҳуриямон Мичғона Ҳақимова баромад кард ва байни қариб сад кас Лауреати мукофоти аввал доништа шуд.

Рақсҳои тоҷикӣ «Ороста» ва «Доира» дар иҷрои Мичғона ба ҳама ҳаёти доварон, тамошобинон ва кадрдонони санъат писанд омад. Ў ҳар ду рақсро бо як маҳорати ба худ ҳос иҷро кард. Аз ин рӯ, ба вай илова ба унвони Лауреату дипломи ҷои якум мукофоти махсус «Дар хореография нигоҳ доштани анъанаҳои халқӣ»-ро муносиб донишданд [12].

Яке аз падидаҳои умедбахши даврони соҳибистикӣ иштироки ҷавонони ҳунарманди тоҷик дар Фестивали бозиҳои делфӣ мебошад.

Пайдоиши Бозиҳои делфӣ бо ривояти мардумии юнониҳо, ба қаҳрамони Аполлон, ки баъдтар номи Пифетсро бо сабаби нобуд кардани аждаҳо - Пифон гирифтааст, вобастагӣ дорад. Дар тарҷима маънии воҷаи делфӣ «асрор» буда, синоними «муаммо». Аполлон шахсияти таърихӣ юнониҳо буда, баъд аз ғолибият ба аждаҳо – Пифон дар Юнон шукуфоиро ба вучуд овард. Ў барои тантанаи ин ғолибият озмуни мусикиро дар тамоми шаклҳои доир намуд. Аз ҳамон рӯз Бозиҳои делфӣ чун қадимтарин анъана миёни ҷаҳониён машҳур аст.

Ташкил ва баргузори бозиҳои делфӣ аз соли 582-и то милод оғоз гардид ва ватани аслии он Юнон ба шумор меравад.

Бозиҳои делфӣ соли 2000 аз нав оғоз гардид. Ин чорабинӣ миёни 27 давлати ҷаҳон дар шаҳри Маскав доир гашт. Имрӯз баргузори ин бозиҳо хусусияти умумиҷаҳонӣ пайдо намудааст.

Дар соли 2004 Мичғона Ҳақимова дар Бозиҳои дуҷуми делфӣ ҷавонони кишварҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, ки дар пойтахти Молдова шаҳри Кишинев баргузор гардид, ширкат варзид. Ҳарифи Мичғона 150 нафар буданд. Дар гала-консертҳои иштирокчиёни фестивал Президенти Молдова ширкат варзид. Мичғона Ҳақимова бо рақсҳои «Ороста» ва «Ҷавонӣ» баромад карда, сазовори Дипломи дараҷаи аввал ва медали тилло гашт. Ин ҷоиза ҷоизаи ҳаштуми Мичғонаи 15-сола буд.

Аз 20 то 26 октябри соли 2008 бошад дар шаҳри Мински Ҷумҳурии Беларус Фестивали V Бозиҳои делфӣ миёни ҷавонони 12 кишварҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил баргузор гардид.

Хонандаи Мактаб-интернати миёнаи махсуси мусикии ҷумҳуриявӣ ба номи Миратулло Атоев Исмоил Саидов аз рӯи номинатсияи сурудҳои халқӣ сазовори мақоми сеюм ва медали биринҷӣ Бозиҳои делфӣ байни ҷавонони ИДМ гардид. Ҳамзамон хонандаи мактаби мазкур Сорбони Саидҷалол ва толибаи гимназияи Душанбе, ҳунарманди гурӯҳи кӯдакони дастаи ҳунарии «Падида» Райҳона Абдуллоева ба Дипломи фестивал сазовор шуданд [17].

Дар бозиҳои байналмилалӣ Делфин моҳи апрели соли 2017 дар шаҳри Екатеринбург Федератсияи Россия барпо гардида Зарнигор Набиева, Анушервон Сангинов-хонандагони мактаб-интернати миёнаи махсуси мусикии ҷумҳуриявӣ ба номи З. Шаҳидӣ, Аличон Ғаффоров, Рафоат Шоазимова, Чоршанбе Аловатов-донишҷӯи Коллеҷи санъати Душанбе ба номи А.Бобоқулов, Барно Афзалшо, Томирис Кишварзода-донишҷӯи Коллеҷи ҷумҳуриявӣ рассомӣ ба номи М.Олимов иштирок намуданд.

Хонандаи синфи 8-и Мактаб-интернати миёнаи махсуси мусикии ҷумҳуриявӣ ба номи М.Атоев Идибек Тошев, ки дар озмуни мазкур дар бахши созҳои миллии дар навозиши рубоби прима ҷои аввалро соҳиб шуд.

Зарнигор Набиева, Анушервон Сангинов ва Аличон Ғаффоров бошанд дипломантҳои Бозиҳои делфӣ гардиданд.

Боиси ифтихор аст, ки соҳибистеъдодҳои ҷавони тоҷик кишвари офтобрӯямонро дар озмуни гуногуни байналмилалӣ бо ҳунари волеҷашон муаррифӣ менамоянд. Масалан 31 августи соли 2008 зимни натиҷагирӣ аз озмуни телевизионӣ «Пяť звезд Интервидение», ки дар шаҳри Сочи Федератсияи Русия доир шуд, Таҳмина Ниёзоваи 19-сола, сарояндаи ҷавони тоҷик ҷоизаи асли, «Гран-при»-и ин озмуно ба даст овард. Вай дар ҷараёни ин озмун се

таронаро ичро кард ва соҳиби 216 овоз шуд. Натиҷаи аслии ин озмун бар асоси раъйдихӣ тавассути SMS сураат гирифт. Бар асоси шарти озмун, синни ширкаткунандагони он аз

16 то 30 муқаррар шуда, кишварҳои Иттиҳоди Давлатҳои Муस्ताқил ва соҳили баҳри Балтика дар он ҳаққи ширкатро доштанд. Дар ин озмун 11 овозхон ҳунарнамоӣ карданд.

Тахмина Ниёзова инчунин сазовори ҷоизаи «Дебют Интервидение» гардид [22].

Дар ҷашнвораи байналмилалӣ «Самой Иттиҳод», ки бо ташаббуси Хазинаи байналмилалӣ фарҳангии ИДМ ҷавонони 12 кишвар кишвар сурудҳои машҳуртарини солҳои пешро ичро намуданд. Ҷумҳурии Тоҷикистонро овозхони ҷавон Меҳрниғори Рустам муаррифӣ намуд. Баи сифати меҳмони олиқадр Ҳунарпешаи халқии СССР Ҷурабек

Муродов ҳузур дошт. Лаҳзаҳои фаромӯшнашавандаи чорабиниҳо журналист Ҷумъа Қуддус чунин тасир намудааст: «Вақте ки дар толари машқ фонограммаи мусиқии суруди машҳури даврон «Умед» («Надежда») садо дод, тасодуфан ба он ҷо муаллифи оҳанг Ҳунарпешаи халқии Иттиҳоди Шӯравӣ, барандаи ҷоизаи давлатии СССР Александра Пахмутова ворид шуд. Дили ӯ шод гашта, аз овозхонаш пурсон шуд. Гуфтанд, ки намояндаи Тоҷикистон аст ва Меҳрниғори Рустамро нишон доданд. Маъруфтарин оҳангсози замони шӯравӣ Александра Пахмутова сурудро шунида аз овози бақуввату зебои духтари тоҷик чунон ба ҳаяҷон омад, ки наздаш омада меҳрубонӣ ва илтифоти беандоза зоҳир намуд. Ҳама чиз - овози ширин, либоси миллӣ ва ҳатто кокулони ӯ писандаш омаданд. Чун сифати фонограмма чандон хуб набуд, гуфт, ки дар ҷашнвора худаши паси роял нишаста, мусиқиаширо «зинда» ичро мекунад. Аз ин лутфи олихмматонаи муаллифи садҳо сурудҳои ҷовидона, оҳангсози ормонии даврони шӯравӣ Александра Пахмутова дастандаркорони ҷашнвора шод гашта, изҳор намуданд, ки Меҳрниғор таҳти ситораи иқбол тавлид шудааст: ва инак, ровии хушсадо эълон намуд: «Суруди «Умед». Мусиқиро муаллифи оҳанг – Ҳунарпешаи халқии Иттиҳоди Шӯравӣ Александра Пахмутова менавозад. Ичрокунандаи суруд - овозхони ҷавон аз Тоҷикистон Меҳрниғори Рустам!» [7].

Барои овозхони ҷавони тоҷик Меҳрниғори Рустам, аъзои ансамбли «Рухшона», ки зодаи даврони истиқлоли Тоҷикистон буда, пайваста дар аксари маҳфилҳои фарҳангии ҷумҳурий ширкат мекунад, ин рӯйдод муҳим ва нотақрор боз як имтиҳони ҷиддӣ дар қадамҳои устувори ӯ ба мусиқии сатҳи ҷаҳонӣ гардид.

Мусиқачиёни ҷавон робитаҳои байналхалқиро афзун мегардонданд. Дар моҳи январи соли 2002 дар Австрия, Германия, Нидерландия аввалин аудиоалбому гурӯҳи «Авесто» дастраси муҳлисони санъат гардид. Сабти албом дар студияи машҳури немисии «Double Moon Records» ба амал омад.

Дар соли 2009 гурӯҳи «Шамс» бо гурӯҳҳои англисии «Manyh Jayh» дар майдончаҳои машҳури Лондон ҳунарнамоӣ карданд.

Ба санъаткорони машҳури эстрадаи тоҷик Шабнама Сурайё. Баҳром Ғафурӣ ва Ҷонибек Муродов дар Манхеттен-Сентри Нью-Йорк бори нахуст ҷоизаи Big Apple Music Awards супорида шуд [5,с.591] Дар соли 2011 бошад Шабнама Сурайё ва Ҷонибек Муродов бори дуюм сазовори ин ҷоизаи сернуфуз гардиданд [13].

Тибқи фестивалҳои суруд мусиқӣ дар рӯҳи дӯстии халқҳо тарбия намудани кӯдакону наврасон анъанайи нек мебошад. Соли 2008 бо шарофати дастгириву сарпарастии мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатии вилояти Суғд, Фонди мадади Институти «Ҷомеаи кушод дар Тоҷикистон», муассисаи интиқоли мобилии Тоҷикистон (МЛТ), телевизиони вилояти Суғд, Институти илми-тадқиқотии санъатшиносӣ Фестивали байналхалқии бачагонаи «Донак» баргузор гардид.

Дар ин фестивал ба ҷуз санъаткорони вилояти Суғд, инчунин кӯдакону наврасони ҳунардӯсти шаҳри Душанбе, Ҷумҳурии Қазоқистон ва Ҷумҳурии Қирғизистон иштирок карданд. Дар байни иштирокчиёни фестивал Рустам Абдулда лауреати Гран-Прии озмуни байналхалқии эҷодиёти кӯдаконаи «Бозторгай», лауреати озмуни сурудҳои эстрадии шаҳри Каунаси Ҷумҳурии Литва ва шаҳри Тутракани кишвари Булғория, Чингиз Ҷалиқасин – лауреати фестивали байналхалқии навозандагони ҷавон дар Испания, Айдана Абдуқодирова - лауреати Гран-Прии озмуни байналхалқии «Речни Ноты»-и шаҳри Тутракани Булғористон ва лауреати фестивали байналхалқии «Карибские золото»-и шаҳри Тунта Каннаи Ҷумҳурии Доминикан, Санифамоҳ Вализода - лауреати Фестивали I байналхалқии ҳунармандони наврас

«Шаттык»-и шаҳри Остонаи Чумхурии Қазоқистон, Шоҳрух Юнусов - лауреати Озмуни «Нури умед»-и шаҳри Душанбе ва дигарон буданд.

Санъаткорони ҷавони суғдӣ Санифамоҳ Вализода ва Шоҳрух Юнусов ба Фестивали умумиҷаҳонии «Славянские базар» роҳхат гирифтанд [23].

Боиси зикр аст, ки Шоҳрух Юнусов соли 2010 дар озмуни муътабарии байналмилалӣ Сан Ремо дар байни наврасон («Сангето униог») соҳиби дипломи дараҷаи аввал гардид ва дар пайи иштирок дар ин фестивали муътабар ҳамроҳи Ҳунарпешаи халқии Тоҷикистон, овозхони маъруфи операи тоҷик Адҳам Холиқов дар шаҳри Милан як консерти калон доир карданд. Шоҳрух Юнусов он вақт 11 сол дошт.

Шоҳрух Юнусов аввалин тоҷикест, ки соли 2024 Консерваторияи Миланро хатм кард ва эҳсосоташро чунин баён намудааст: «Ифтихор мекунам, ки маҳз бо супориши бевоситаи Президенти кишварамон, Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ман имрӯз якумин тоҷике ҳастам, ки яке аз бошукӯҳтарин донишгоҳҳои мусиқии ҷаҳонро баробари Чакомо Пуччини, Пиетро Масканьйи ва дигарон хатм намудам» [3].

Мавқеи муҳимро дар муаррифи қардани санъати пурғановати тоҷик кинематографистони ҷавон ишғол менамоянд.

Синамогарони ҷавони тоҷик дар фестивалҳои гуногун ширкат намуда, ба муваффақиятҳои арзанда соҳиб шудаанд. Соли 1999 дар кинофестивали кишварҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил ва Балтика «Киношок» дар Анапа Ҷамшед Усмонов коргардони бехтарин ҳисобида шуд [16, с.29].

Филми Орзу Шарипов «Ватани ширин» («Сладкая Родина») бошад дар телефоруми Москва соҳиби «Гран-при» гардид.

Коргардони ҷавони боистеъдод Бахтиёр Худойназаров шӯҳрати кинои тоҷикро оламгир намуд. Филми нахустини ӯ «Додаракам» соли 1991 дар Менгем «Гран-при»-ро соҳиб гашта бошад, филми дигараш «Қош ба қош» дар Венетсия сазовори «Шери нуқрагин» гардид.

Дар соли 1999 Бахтиёр Худойназаров филми «Падари маҳтобӣ»-ро ба навор гирифт. Филми мазкурро дилпуруна байналмилалӣ номидан мумкин аст. Муаллифи сенария гурҷӣ, продюссерҳои фарангӣ, австриягӣ ва швейтсарӣ, татбиқгари лоиҳа ширкати русии «НТВ-профит» мебошанд.

Нақши Мамлакатро дар филм Чулпан Хамадова, Насриддинро актёри олмонӣ Морис Блейбтрой, Алиқро-Мероб Нинидзе иҷро кардаанд.

Филми «Падари маҳтобӣ» дар як қатор кинофестивалҳои байналмилалӣ, аз ҷумла Венетсия, Брюссел ва Токио иштирок намуд. Дар пойтахти Япония филми «Падари маҳтобӣ» сазовори ҷоизаи «Барои дарёфти бехтарини ҳалли тасвирӣ» шуд [9].

Ин филм дар фестивали байналхалқии «Кинотавр» соҳиби ҷоизаи «Садбарги заррин» гардида буд. Филми «Писарак»-и кинематографистони ҷавон Пайрав Шарифов, Таҳмина Муминова, Далер Эмомалӣ дар Фестивал-практикуми байналмилалӣ «Кинопроба» дар Екатеринбург, Кинофестивали VII байналмилалӣ филмҳои кутӯҳтарини мамлакатҳои Иттиҳоди Давлатҳои Мустақил, Балтика ва Грузия - «Қирғизистон-кишвари филмҳои кутӯҳметраж» дар Бишкек, Киномактаби III байналмилалӣ кинематографистони ҷавони ИДМ «Ҳамкорӣ» иштирок намудааст [2]. Филми «Хоби ҳамдуна»-и коргардони ҷавони тоҷик Румӣ Шоазимов дар Форуми байналхалқии кино «Золотой Витяз», ки дар Севастопол баргузор гардид, дар баҳши «Филмҳои дебютӣ ва донишҷӯӣ» сазовори диплом «Барои бехтарин кори кор режиссёрӣ» шуд [18]. Комёбиҳои кинематографистони ҷавони «Суғдсинамо» ба номи Комил Ёрматов низ назаррас мебошад. Дар моҳи сентябри соли 2016 филми кутӯҳметражи «Коса» дар Фестивали XII байналхалқии филмҳои мусулмонӣ дар шаҳри Қазони Федератсияи Россия иштирок намуда, соҳиби се роҳхат ба фестивалҳои байналхалқӣ, аз ҷумла Фестивали байналхалқии Open Sentral Asia гардид [8, с. 336].

Ҳамин тавр, ҳаёт собит намуд, ки иштироки ҷавонон дар ҷорабиниҳои калони фарҳангӣ дар ташаккули дӯстиву рафоқат заминаи бозғатимод мегузорад. Зеро фарҳанги воло ва санъати асил дар кадом навъе, ки набошад, тарғибгари садоқат, муҳаббат ва самимият аст.

АДАБИЁТ:

1. Амиров, Р. Мы сохраним всех своих педагогов /Р.Амиров// Азия плюс. – 2011. – 14 марта.
2. Арабова, Ш. «Писарак» в Батуми / Ш. Арабова // Народная газета. – 2018. – 23 мая.
3. Бобоева, Ф. Аввалин тоҷике, ки Консерваторияи Миланро хатм кард / Ф. Бобоева // Тоҷикистон. – 2024. – 13 март.
4. Дайджест. – 2000. – 25 феврал.

5. История таджикского народа.– Т. VI (новейшая история).–Душанбе: ИмпериаЛ-групп, 2011. – 688 с.
6. Кудрявцева, Е. Искусство требует жертв/Е.Кудрявцева,Л.Шерстенников//Огонёк. – 2001. – Спецвыпуск. – С. 98.
7. Куддус, Қ. Ситораи Меҳрнигор дар Кремл дурахшид / Қ.Куддус // Минбари халқ. – 2012. – 15 март.
8. Набиев, В. Вклад творческой молодежи Таджикистана во взаимообогащение национальной и мировой культур / В. Набиев // Таджикистан в процессе истории: проблемы культуры и искусства. – Душанбе: Дониш, 2024. – С. 321-340.
9. Паём. – 2000. - № 3.
- 10.«Парасту»-и дигар // Қумхурият. – 2001. – 19 апрел.
- 11.Пешехонова, Е.Овация в честь Дилором/Е.Пешехонова//Ленинабадская правда.–1999. – 3-4 ноября.
12. Расулзода, Б. Ситораҷаи тобоне дар сахна/Б.Расулзода//Қавонони Тоҷикистон.–2001.–10 май.
- 13.Раҳматова, М. Джонибек Муродов – лучший исполнитель Центральной Азии / М. Раҳматова // Азия плюс. – 2011. – 7 декабря.
- 14.Раҳмонов, Э. Суханронӣ хангоми вохӯрӣ бо қавонони лаёқатманд, 16 майи соли 1998 / Э. Раҳмонов // Тоҷикистон: даҳ соли истиқлолият ваҳдати миллӣ ва бунёдорӣ. – Душанбе: Ирфон, 2001. – Қ.2. – С. 359-385.
- 15.Раҳмонов, Э. Фарҳанг ҳастии миллат аст: Суханронӣ дар мулоқот бо намояндагони зиёиёни мамлакат, 20 март соли 2001 / Э. Раҳмонов // Тоҷикистон: даҳ соли истиқлолият ваҳдати миллӣ ва бунёдорӣ. – Душанбе: Ирфон, 2001. – Қ.3. – С. 517-547.
16. Собиров, Т. Таджикская кинематография на современном этапе / Т. Собиров / Истиклолият, иттиҳоди миллӣ ва бунёди ҷомеаи демократӣ-неъматӣ бебаҳо. – Душанбе: Шарқи озод, 2001. – С. 28-32.
17. Умарзода, О. Бозиҳои деЛфӣ барои қавонони Тоҷикистон хотирмон буд / О.Умарзода // Қавонони Тоҷикистон. – 2008. – 6 ноябр.
18. «Хоби ҳамдуна» – беҳтарин кори режиссёрӣ // Адабиёт ва санъат. – 2018. – 21 июн.
- 19.Хуршед, «Фалак» –и ғам дар Брюссел шодӣ меорад? // Қавонони Тоҷикистон. – 2001. – 20 июн.
- 20.Ҳақиқати Ленинобод. – 2001. – 23 январ.
- 21.Чархи гардун. – 2001. – 11 май.
- 22.Қавонони Тоҷикистон. – 2008. – 4 сентябр.
- 23.Қило, С. «Донак»-и пурмағзу ширин / С. Қило // Ҳақиқати Суғд. – 2008. – 24 декабр.

REFERENCES:

1. Amirov, R. We will keep all our teachers /R.Amirov// Asia Plus. - 2011. - March 14.
2. Arabova, Sh. "Pisarak" in Batumi / Sh. Arabova // Narodnaya Gazeta. - 2018. - May 23.
3. Boboeva, F. Avalin tojike, ki Conservatory Milanro khatm kard / F. Boboeva // Tajikiston. - 2024. - March 13.
4. Digest. - 2000. - February 25.
5. History of the Tajik people. - T. VI (modern history). - Dushanbe: Imperial Group, 2011. - 688 p.
6. Kudryavtseva, E. Art requires sacrifice / E. Kudryavtseva, L. Sherstennikov // Ogonyok. - 2001. - Special issue. - P. 98.
7. Quddus, Қ. The Contribution of the Creative Youth of Tajikistan to the Mutual Enrichment of National and World Cultures / V. NABIYEV // Tajikistan in the Process of History: Problems of Culture and Art. - Dushanbe: Donish, 2024. - P. 321-340.
9. Payom. - 2000. - No. 3.
- 10."Parastu"-i digar // Qummuriyat. – 2001. – April 19.
11. Peshekhonova E. Ovation in honor of Dilorom / E. Peshekhonova // Leninabadskaya Pravda. – 1999. – November 3-4.
- 12.Rasulzoda, B. Sitorachai tobone dar sanna/B. Rasulzoda//Қавонони Тоҷикистон.–2001.– May 10.

13. Rakhmatova, M. Dzhonibek Murodov – the best performer of Central Asia / M. Rakhmatova // Asia Plus. – 2011. – December 7.
14. Rakhmonov, E. Sukhanroni during a meeting with talented youth, May 16, 1998 / E. Rakhmonov // Tajikistan: ten years of independence, national unity and creativity. – Dushanbe: Irfon, 2001. – Vol. 2. – P. 359-385.
15. Rakhmonov, E. Culture is the essence of the nation: Sukhanroni during a meeting with representatives of the country's intellectuals, March 20, 2001 / E. Rakhmonov // Tajikistan: ten years of independence, national unity and creativity. – Dushanbe: Irfon, 2001. – Vol. 3. – P. 517-547.
16. Sobirov, T. Tajik cinematography at the present stage / T. Sobirov / Independence, national unity and the creation of a democratic society are invaluable gifts. – Dushanbe: Sharqi azod, 2001. – P. 28-32.
17. Umarzoda, O. The Delphic Games were memorable for the youth of Tajikistan / O. Umarzoda // Youth of Tajikistan. – 2008. – November 6.
18. “Dream of Hamduna” – the best directorial work // Literature and Art. – 2018. – June 21.
19. Khurshed. Will the "sky" of sorrow bring joy in Brussels? // Youth of Tajikistan. – 2001. – June 20.
20. Truth of Leninabad. – 2001. – January 23.
21. The wheel of the circle. – 2001. – May 11.
22. Youth of Tajikistan. – 2008. – September 4.
23. Jilo, S. "Donak"-a sweet and sour fruit / S. Jilo // Truth of Sughd. – 2008. – December